

Tawbaa- Balbala Jijiramaa fi Gammachuu

Description

Ilmi nama jirenyaa isaa keessatti hojii baayâ€™ee hojjata, gaariis taâ€™uu badaa. Ilmi nama hanga addunyaa tana keessa lubbuun jiraatu osoo hin dogongorin hin hafu. Dogongorri fi cubbuun hanqinnaa fi dadhabinna ilma namaa mulâ€™isu. Osoo gara tawbaatti hin seenin duratt mee miidhaa cubbuun ilma namaa irraan gaâ€™u gabaabinnaan haa ilaallu.

Cubbuun jechuun wanta qalbii nama nageenya fi tasgabbii dhowwudha. Namoonni akka hin agarre kan namtichi dhoksuudha. Fakkeenyaf zinaan (sagaagalummaan) qalbii nama nageenya fi tasgabbii dhowwa. Namoonni osoo organii namtichi ni salphata, garmalee saalfata. Cubbuun xiqlaanis guddaanis haaluma kanaan nageenya fi tasgabbii nama dhowwuu. Kanaafu nageenya fi tasgabbii yommuu dhabdu, of sakattaâ€™i, of qoradhu. Maal akka hojjatte ilaali. Qorsaa isaa immoo gara boodatti kan ilaallu taâ€™a.

Cubbuun miidhaa hangana hin jedhamne qaba. Mee miidhawan cubbuu irraa dhalatan kitaaba â€œAl-Imaanu haqiqatuh, khawaarimuh, nawaaqiduh inda ahli sunnati wal jamaâ€™aâ€• (Fuula 563-585) jedhamu irraa muraasa isaani haa ilaallu. Himooni armaan gadii hundii kitaabicha irraa kan fudhatamanii miti. Namootaa ifa akka taâ€™uuf yaada kiyya itti dabale jira Arabiffa irra gara Afaan Oromotti hunda isaa hiikun ulfaata waan taâ€™eef.

Qalbii irratti miidhaa cubbuun fidu

1.Cubbuun fi badiin qalbii darara (gidira). Akkuma dhiveewwan adda addaa qaama miidhu cubbuunis qalbii miidha. Qalbiin ni dhukkubsatti. Ni dararamti, gammachuu fi nageenya dhabdi. Dukkanni cubbuu nama haguugun gara itti deeman nama wallaachisa. Addunyaa fi aakhiratti sharriin (badiin) ni jiraa sila sababa cubbuutin kan dhufu malee? Sababa cubbuutin rakkoo fi dararaan namatti buâ€™a.

2.Bekumsa dhowwamuu- beekumsi dhamaâ€™iinsa fi jaaminsa irraa baraarun qalbii jiraachisa, argitu qomaa dukkana irraa baraarun ibsaa taâ€™aaf, qaama raatiâ€™iinsa fi dadhabinnaa irraa baraarun jabeenya taâ€™aaf, sammuuf boqonnaa fi gammachuu taâ€™a. qalbii dhukkuba irraa fayyisa. Beekumsi

hogganaa hojiiti. Beekumsaan Rabbiif ajajaman, haraama fi halaala addaan baafatan, sadarkaa olâ€™aana addunyaa fi Aakhiraat ittiin gahan. Beekumsaan Rabbiin gabbaran, hariiro firummaa tiksan. Beekumsi nuura (ibsaadha). Cubbuun ibsaa kana dhaamsa, argitu (basiira) qalbii jaamsa, karaa beekumsa cufa, madda qajeelinnaa (hidaaya) haguuga.

â€œDhugumatti kan jaamtu ija gubbaa tanaa miti. Garuu kan jaamtu onnee laphee keessa jirtuudha.â€ Suurat Al-Hajj:46

3.Addummeen (kophummaan) itti dhagahamuâ€ cubbuun Rabbirraa nama fageessuun addummeen namatti akka dhagahamu taasisa. Qabeenyi hanga feete haa baayâ€™atu yeroo hundaa dhiphinnaa fi kophummaatu itti dhagahama. Akkuma cubbuun baayâ€™atuun kophummaa fi dhiphinni itti hammaata. Namoota waliin hariiroo gaarii hin qabu. Abbaa haadha, niiti yookiin dhiirma, ijjoolle fi firoota waliin jiraachun itti jabaata. Kanaafu yommuu addummeen sitti dhagahamuu fi nyakkisu of qoradhu, cubbuu hojjatte yaadadhu.

4.Sodaa Rabbii qalbii keessatti laaffisaâ€ muâ€™imintooni Rabbiin saalfachuun cubbuu irraa dheessu. Guddinnaa fi kabaja Rabbiif maluu yaadachuun wantoota inni dhowwe irraa fagaatu. Adabbiin Rabbii hamaa akka taâ€™e ni beeku. Garuu cubbuun yoo qalbii irratti baayâ€™ate ishii haguugun sodaa Rabbii (taqwaa) qalbii namtichaa keessatti laamshessa, Rabbiin saalfachu fi sodaachun namtichi cubbuu irraa hin dheessu. Rabbiin guddaan qabaa (adabbi) hamaan qabuu akka dandaâ€™u hin hubatu.

5.Cubbuun fedhii waan gaarii hawwuu (iraada) laamshessa. Yommuu cubbuun qalbii irratti baayâ€™atu fedhii (iraada) tawbaa laaffisa. Namtichi tawbachuu hin fedhu. Sobaan arrabaan astigfurullaah jechuun cubbuu raawwachu itti fufa. Cubbuun sheyxanni akka nama boojiaâ€™u, nafsee wanta badatti nama ajajjuuf hidhama akka taâ€™an nama taasisa.

6.Yommuu namtichi cubbuu irra deddeebiâ€™e hojjatu itti miâ€™aayu fi jaallachuun itti of dhaadata, itti of jaja. Wanta badaa hojjate gaarii fakkeessun itti boona. Kuni hangam qalbiin cubbuudhaan akka ajjeefamte agarsiisa.

7.Yommuu cubbuun baayâ€™atu qalbii cufa Keyri fi sharriin, dhugaa fi sobni harkaa wal dhaha. Namtichi dhugaa fi sobaa addaan baafachun itti uulfata. Gaafila (of dagataa) keessaa taâ€™a. qalbiin dhugaa hubachuu irraa ni haguugamti.

â€œYeroma isaan jallatan Rabbiin onnee(qalbii) isaani jallise. Rabbiin ummata finciltoota hin qajeelchu.â€ Suurat As-Saf:5

8.Cubbuun adeemsa qalbii gara Rabbiif fi Aakhiraat laaffisa, ni sakaala. Duubbatti buuta yookiin akka dhaabbattu taasisa. Gara funduratta tarkaanfi akka hin fudhanne karaa cufa. Qalbiin gara Rabbiif kan kalooftu xaaâ€™a(Isa ajajamuu) fi taqwaan (Isa sodaachuni). Qalbiin yommuu cubbuun dhibamtu dandeetti gara Rabbiif kalaaâ€™u (dhiyaachu) laamshessa. Rabbiif ajajamuun akka gaaraa itti ulfaata. Rabbiif ajajamuu diduun immoo hariroo gabrichaa fi Gooftaa isaa jiddu jiru balleessa. Yeroo san namtichi badiif of saaxilaa jiraa jechuudha. Rabbiin qalbii isaa irratti sodaa darba. Nageenya fi tasgabbii hin qabu. Kanaafu yommuu wanti hunduu si sodaachisu fi si shakkisiis buâ€™aa cubbuu keeti akka taâ€™ee yaadachuun of qoradhu, cubbuu akkami akka raawwatte of sakattaâ€™uun irraa fagaachuf

carraaqi. Cubbuu fi badii hojjatanii sodaa fi cinqiin jiraachutu caala moo cubbuu fi badii dhiisanii fi Rabbii ajajamuun nageenya fi tasgabbiin jiraachutu caalaa?

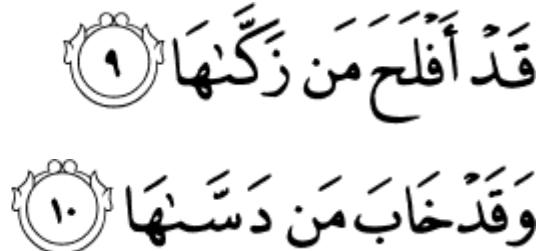
9.Cubbuun dandeetti qalbii wanta fokkuu jibbuu fi xayyafuu ajjeesa. Hundee wantoota keeyri kan taâ€™e hayâ€™aa (qaanii) qalbii irraa haaqa. Namtichi wanta fokkuu hin jibbuu, hin xayyafu. Inuma itti bareeda. Namoota biroo wanta faahisha (fokkuutti) waama.

10.Cubbuu fi badiin qalbii irratti sodaa, shakkii, abdii kutuu fi tasgabbi dhabuu darba. Nama cubbuu raawwatu yeroo hundaa sodaan, shakkiin, abdii kutuun, nuffiin, tasgabbi dhabuu fi kkf haguugame argite. Kanaafu miironni kunniin yommuu sitti dhagahaman ammalle of qoradhu.

Rabbii ajajamuun mooraa Isaa keessa seenudha. Namni mooraaa Rabbii keessa seene namoota adabbii addunyaa fi Aakhira irraa tasgabbi fi nageenya argatan keessaa taâ€™a. Namni mooraa Rabbii keessaa cubbuu hojjachuun bahe immoo sodaa fi dhiphinni gara hundaan isa marsu.

Namni Rabbiin sodaatu, Rabbiin wanta hundaa keessatti tasgabbi fi nageenya kennaaf. Namni Rabbiin hin sodaanne fi daangaa Isaa darbuu immoo, Rabbiin wanta hunda irraa isa sodaachisa, sodaa qalbii irratti darba.

11.Cubbuun nafsee salphisa, ni xiqqeesse, ni laamshessa, ni hacuuca, hanga wanta hundaa gadi taatutti. Cubbuun gadi aantummaan akka namatti dhagahamu taasisa. Xaaâ€™an (Rabbii ajajamuun) immoo lubbuuu namaa ol kaasa, ni kabaja, ni qulqulleessa. Rabbiin (Subahaanahu wa taâ€™aala) akkana jedha:

â€œNamni ishii(lubbuu) qulqulleesse dhugumatti milkaâ€™e.

Kan ishii xureesse dhugumatti hoongaâ€™eâ€¢ Suura Ash-Shams 91:9-10

Kana jechuun dhugumatti milkaâ€™e namni Rabbii ajajamuun nafsee ofi kabajee, olkaase fi ifa baase. Dhugumatti hoongaâ€™e namni Rabbiitti finciyuun (cubbuu hojjachuun) nafsee ofi dhoksee, gadii xiqqeesse fi salphise. Namni cubbuu fi badii raawwatu nafsee ofii cubbuun xureessa, bakka ishii malu irraa cubbuun haguuge dhokse. Namoota irraa badii hojjateen dhokata. Salphinni hundii kan nama haguugu sababa cubbuu fi badii hojjachuutin. Injifannoo fi jabeenyi hundii kan argamu Rabbii ajajamuuni. Rabbiin akkana jedha:

â€œNamni jabeenyi fedhe (Rabbitiin bira haa barbaadu). Jabeenyi hunduu kan Rabbiti. Haasofni gaariin gara Isaa ol baha. Dalagaa gaariitu isa(haasawa gaarii) olfuudha. Isaan hojii gadheef tooftaa baasan adaba cimatu isaaniif jira. Tooftaan isaani inuma bada.â€¢ Suuratu Faaxir(35):10

12.Cubuu fi badiin sammuu balleessa, ni qancarsa,ni hadoocha, ifa irraa haaqa. Yoo ifni irraa haaqame sammuun ni laamshofti, duwwaa taati. Sammuun waa qabachuun itti ulfaata.

Miidhaa cubbuu fi badiin Amantii irratti fidu

1.Cubbuun tokkoo cubbuu biraa harkisa, kan biraa facaasa, kan biraa dhala akkuma hojiin gaariin hojii biraa harkisuu fi dhalu. Yommuu gabrichi hojii gaarii hojjatu hojiin gaariin biraa duuban anallee hojjadhu jetti. Tan lammatas anallee hojjadhu jetti hanga hojiin tunniin wal hortee baayâ€™attu fi mindaa gaarii argamsiistutti. Cubbuunis haaluma kanaani. Namni yommuu hojii gaarii hojjachuu itti fufuu fi jaallatu Rabbiin malaykaa isa jajjabeessitu fi kakaastu rahmataa Isaatin itti erga.

Akkasumas namni akkuma hojii badaa hojjachuu itti fufuu, jaallatuu fi ishiif hidhamaa taâ€™uu Rabbiin sheyxaana hojii badaa kana irratti isa jabeessu itti erga. Addunyaa keessa wanta hanga sheeyxaana diina namaa taâ€™e ni jiraa sila? Diinan walitti hiriyyoomu caalaa wanti nama hoongessu ni jiraa sila? Kanaafu badii hojjachuu irraa fagaachu qabna.

2.Sababoota gurguddoo Rabbii akka hin ajaajamne nama taasisan keessa cubbuu fi badii hojjachuudha. Cubbuun karaa hojii gaarii cufa. Yommuu gabrichi cubbuu fi baditti lixu ibaada Rabbii irraa miâ€™aa dhaba. Musliimni dhugaan amane cubbuu fi badii gosa kamiyyuu dhiisu qaba. Namoonni baayâ€™een cubbuu xiqqoodha jechuun hojjachuu itti fufu, xiyyeefannoo itti hin kennan. Dhugumatti badii xixiqoo sanniintu ibaada irratti dadhaboo akka taâ€™an isaan taasisa. Kuni adabbii guddatti nama geessa. Adabbiin guddaan ibaada fi imaana irraa miâ€™aa dhabuudha.

3.Cubbuu fi badiin Rabbiin birratti namticha salphataa fi wayittu kan hin lakkawwamne taasisa. Namni Rabbiin birratti salphate eenyullee isa hin kabaju. Jaalala namoonni isaaf qaban Rabbiin qalbii isaani irraa haaqa. Akka isa salphisani fi jibban taasisa. Rabbiin (Subahaanahu wa taâ€™aala) akkana jedha:

â€œNama Rabbiin isa salphise namni isa kabaju hin jiru. Dhugumatti Rabbiin waan fedhe hojjata.
â€“ Suurat Al-Hajj:18

4.Cubbuu fi badiin abaarsi Rabbii, malaaykota fi Ergamaa Isaa (SAW) akka namatti buâ€™u taasisa.

5.Cubbuu fi badiin hariiro gabricha miskiina waa hunda barbaadu fi Gooftaa oltaâ€™e jabaan fi dureessa taâ€™e jidduu jiru kuta. Yommuu hariiron kuni citu sababoonti keyrii hunduu ni citu. Sababoonti gosoota sharrii hundii walqabatanii namtichatti buâ€™u. Yommuu gabrichi cubbuu fi badi lixuun Gooftaa isaa dagatu, Rabbiin nafsee isaa tan wanta baditti isa ajajjuu fi sheyxaanatti dhiisa. Rabbiin akkana jedha:

â€œ**Yaa warra amantan! Rabbiin sodaadhaa. Lubbuun kamuu waan boruuf dabarfatte haa ilaaltu.** Ammas Rabbiin sodaadhaa. Dhugumatti, Rabbiin waan isin hojjattan hundaa keessa beekadha. Akka warra Rabbiin dagannaan lubbuu isaani isaan dagachiise hin taâ€™inaa. Isaan warra fincilitootadha.â€ Suurah Al-Hashr:18-19

Rabbiin warroota amanan akka Isa sodaatan ajaja, ibaada Isaa dagachuu irraa isaan dhowwa. Namoota Isa sodaachu dhiisan adabbiin isaani of dagachuu akka taâ€™ee beeksisa. Kana jechuun warroonni of dagatan of foyyeessu, wanta azaaba(adabbi) hamaa irraa isaan baraaru, wanta jirenya gaarii, miâ€™aa, qananii fi gammachuu zalaalami isaan jiraachisu irraanfatan. Akkuma isaan Rabbiin dagatan Rabbiis isaan dhiise.

6.Cubbuu fi badiin jibbinsa Rabbii namatti fida. Rabbiin namoota badii raawwatan gonkumaa hin jaallatu. (Ä°laali Suura An-Nisaa:36, Suura Al-Qasas:76,77, suura Al-Baqaraa:276, Suura Ali-Imraan:32 fi suurale biroo).

Miidhaa cubbuu fi badiin qaama irratti fidu

1.Cubbuu fi badiin qaama laaffisa. Muâ€™iminni akkuma imaanni isaa jabaat taâ€™uun qalbii fi qaamni isaa jabaata adeema. Namni cubbuu raawwatu osoo qaamni jabaat taâ€™eyyuu qalbiin isaa haajaa ofii bahuu irratti laamshodha. Seenaa Islaama keessatti dirree waraana mee haa ilaallu. Muslimoonni lakkooftsi isaani xiqqoo taâ€™an garuu qalbiin isaani imaanan jabaatte ergasii qaamni jabaat taâ€™ee mushrikoota fi kaafiroota lakkooftsan baayâ€™ee taâ€™an injifataniiru. Dhugumatti cubbuun qaama butucha. Ijjannoo fi murannoo akka hin qabaanne nama taasisa, dadhabbi namatti facaasa. Dhukkubni adda addaa sababa cubbuutin nama haleela. Akka fakkeenyatti HIV Edsii.

2.Cubbuu fi badiin adabbi shariâ€™aa namarratti akka darbuu taasisa. Fakkeenyaf nama zinaa raawwatu garafamu yookiin ajjeefamu (yoo kan fuudhe/heerumte taâ€™e/taate).

3.Cubbuu fi badiin addunya fi aakhiratti qaama irratti daraara fi gadadoon akka gahuu taasisa.

Miidhaa Cubbuu fi badiin rizqii irratti fidu

1.Sababoota gurguddoo rizqiin akka dhabamuuf yookiin hirâ€™atuufaâ€™an keessa cubbuu fi badiidha. Akkuma taqwaan rizqii (soraataf) sababa guddaa taâ€™u. Taqwaa (Rabbiin sodaachu) dhiisun hiyyummaaf karaa bana. cubbuu dhiisun immoo rizqiif karaa bana. Rabbiin (Subahaanahu wa taâ€™aala) akkana jedha:

â€œ**Namni Rabbiin sodaatu (Rabbiis) karaa bahiinsaa isaaf godha. Bakka inni hin yaadin irraayis isa soora. Nama Rabbii irratti hirkatuuf Inni isaaf gahaadha. Dhugumatti Rabbiin ajaja isaa bakkaan gahaadha. Dhugumatti Rabbiin waan hundaafu hanga sirraawaa taasiseera.** â€œSuurah Ax-Xalaq:2-3

2.Cubbuu fi badiin qananii amma nama harka jiru balleessu, akkasumas qananiin itti fufinsa akka hin qabaanne dhowwiti. Kana jechuun qananiin amma harka jirtu harkaa fudhatamti, adabbiin itti buâ€™a. fakkeenyaf namticha nama Rabbii ajajamu, galata galchuuf kan taâ€™u yoo taâ€™ee. Ergasii

yommuu qananii argatu Rabbitti kan kafaru, kan hin ajajamneef, galata kan hin galchineef, cubbuu fi badii kan raawwatu yoo taâ€™ee, qananiin isaa dhiyootti harkaa fudhatamti yookiin adabbiin hamaan itti buâ€™a. namoonni gariin namoota kafaran ilaalani dhamaâ€™u. Kunoo osoo badii meeqa hojjatanuu fi Rabbitti kafaranii jiranuu, qananiin akkanatti itti dhangalaati jechuun dhamaâ€™u. Rabbiin nama cubbutti lixe yommuu qananii itti baayâ€™isuu jaallate osoo hin taâ€™in yeroo isaa kenne boodarra adabbi hamaan isa qabuufi. Kasaran kana caalu ni jiraatree?

3.Cubbuu fi badiin sababoota barakaa dhowwan keessaa tokko. Sababa badii ilmi nama hamaan hojjatuun roobni dhabama, hoongen lubbu qabeenyi miiti. Namni yommuu daldala keessatti nama sobuu, daldala isaa keessaa barakaa dhaba. Kanaafu jirenyaa keessatti barakaa yoo barbaanne cubbuu fi badii irraa haa fagaannu.

Miidhaa cubbuu fi badiin dhuunfaa irraan gahu

Cubbuu fi badiin namtichi irratti dhimoota isaa jabeessu. Namtichi rakkinnna keessa seena. Carraa baayâ€™ee itti dhphisu. Sheyxaana namaati fi jinni harkatti galfata. Addunyaa fi aakhiratti adabbi hamaaf saaxilama. Addunyatti jirenyaa dhiphoo fi cinqii jiraata. Aakhiarratti immoo ibiddaa hamaan dararama.

Lapheen (qomti) nama ni dhiphatti. Sababni guddaan qoomti nama akka dhiphattu taasisu Rabbiirraa garagalu fi qalbiin Rabbiin ala kan biraatti rarraqâ€™uudha. Zikrii fi jaalala Rabbiidagachuudha. Kuni nama hundaafu ifa. Jaalalli duniyaa tanaa fi dubartii/dhiira hangam akka nama miidhu namuu ni hubata.

Kanaafu hundii keenya badii fi cubbuu dhiisun gara Rabbiirraa deebinu. Insha Allah torbaan hanga kutaa itti aanun walitti deebinutti Assalamu aleykum wr wb.

Date Created

July 30, 2016

Author

admin